

12 Duyên Khởi

Kalama tri ân đh Nguyễn Thị Ngọc Ánh ghi chép.

[12/04/2026 - 03:15 - anhlibrary]

Tôi cho là rất là quan trọng. Sau khi các vị an tọa rồi tôi mới được phép thừa qua. Đó là bà con nhớ mình nói là nền tảng của đời sống nó gồm có ba thứ. Đó là tiền nghiệp, khuynh hướng tâm lý và môi trường sống. Nhớ không? Mà tiền nghiệp đó là cái gì? Đó thầy chưa? Tiền nghiệp là nghiệp thiện ác đời trước đúng không ta? Nhưng, có cái nhưng này mới quan trọng. Mình còn nhớ bốn loại nghiệp mình đã học không?

Hiện nghiệp là nghiệp cho quả trong hiện tại. Như vậy có nghĩa là nếu mà cái nghiệp đó là nghiệp mạnh thì cái tiền nghiệp có thể là trọng nghiệp sáng nay, chiều nay nó thành tiền nghiệp được không ta? Há? Thấy khiếp chưa? Cho nên mình cứ nói tiền nghiệp mình tưởng là quá khứ không? Chưa chắc.

Nếu mà sáng nay các vị tạo trọng nghiệp, thì chiều nay đó cái trọng nghiệp sáng nay nó thành ra là tiền nghiệp trong ngày. Hiểu há? Chụp hình lấy liền.

Rồi chuyện thứ hai. Tiền nghiệp là nghiệp của hôm qua đối với hôm nay. Rồi cái gì nữa? Hôm nay đối với ngày mai. Phải không? Hôm nay đối với ngày mai, cái nghiệp tạo chiều bữa nay đó nó là tiền nghiệp của ngày mai. Nghiệp tạo kiếp này nó là tiền nghiệp của kiếp sau.

Như vậy mình phải định nghĩa lại, định nghĩa kỹ lại. Quá khứ là hôm qua đó với hôm nay. Rồi cái gì nữa? Hôm nay là quá khứ của ngày mai. Còn tương lai là cái gì ta? Tương lai là ngày mai của hôm nay và hôm nay so với ngày hôm qua, đúng không? Phải nhớ mấy cái này rất là quan trọng nha. Và chúng ta có thể làm chủ được thời gian không? Chỉ có người nào sống hết mình với hiện tại thì người đó mới làm chủ thời gian. Là vì sao? Khi mà ngay bây giờ mà mình sống thiện có nghĩa là hôm qua mình có một tương lai đẹp phải không? Đúng không? hiện giờ mình sống thiện nghĩa là hôm qua mình có một tương lai đẹp. Và nếu bây giờ mình sống thiện thì ngày mai mình có một cái quá khứ đẹp đúng không ta? Và ngay bây giờ mình sống thiện là mình đang có một hiện tại đẹp đúng không?

Như vậy chốt lại, khi ta đang có một hiện tại thiện, có nghĩa là ngày hôm qua có một tương lai thiện và ngày mai có một quá khứ thiện. Như vậy? Chỉ cần thiện ngay bây giờ là mình có được ba lần thiện đúng không? Hiểu? Trong khi đó Đức Đạt Lai Lạt Ma ngài nói 1 năm có hai ngày không làm được việc gì hết. Đó là ngày hôm qua và ngày mai. Cái câu đó rất là hay. Có nghĩa là chúng ta đó là toàn bộ giá trị đời sống chỉ là tại đây và bây giờ thôi. Nếu ngay bây giờ mà mình không an lạc thì không bao giờ mình được an lạc hết. Tại vì chúng ta chỉ an lạc trong hiện tại thôi chứ làm sao chúng ta an lạc trong quá khứ được đúng không? Có hiểu không ta? Hiểu há? Thí dụ như quý vị kể quý vị nói là tôi từng có một quá khứ vàng son. Cái đó là do quý vị nói thôi, chứ cái vàng son nó phải diễn ra trong hiện tại chứ. Vậy, hiểu? cho nên mình nói mình từng có một quá khứ vàng son nhưng mà nếu mình ngồi nghĩ kỹ lại đó thì cái quá khứ đó nó phải từng là hiện tại kia, thì hôm nay mình nhớ lại cái quá khứ đó mình mới thấy nó vàng son, hiểu? Cho nên là như vậy chốt là Đức Phật ngài dạy sống hiện tại đúng không?

Đó, khi mà anh có một cái hiện tại tốt đẹp có nghĩa là ngày hôm qua anh có một tương lai tốt đẹp. Lốp này không hiểu. Dạ hiểu. Và ngày mai chúng ta có một quá khứ tốt đẹp. Và đương nhiên hiện giờ chúng ta đang có một hiện tại tốt đẹp. Như vậy thì thế giới này, cái thời gian của thế giới nó thuộc về cái kẻ nào sống hết mình với hiện tại và Tứ Niệm Xứ chính là con đường sống với hiện tại. Hiểu? đó. Và chỉ có sống hiện tại thì chúng ta mới có thể thấy được, mới thấm thía được tại sao thế giới là khổ. Bởi vì chuyện đã qua rồi thì nó không còn. Chuyện sắp tới thì nó chưa có đến. Mà chưa đến có nghĩa là không có. Đúng không? Đấy như vậy thì để thấy được cái bản chất của thế giới đó thì chúng ta phải sống trong hiện tại.

Để thấy được cái thế giới này là khổ cũng phải sống trong hiện tại. Và để thấy được cái con đường đi cho ngày mai thì chúng ta cũng phải sống trong hiện tại. Vì có một cái ông thầy bói ở bên Thái ông đi tu. Ông đi tu rồi, mà vì ông làm thầy bói quá nổi tiếng. Hoàng gia cũng phải mời ông coi giùm.

Khi ông đi tu rồi thì người Thái họ kính chur Tăng lắm. Cho nên ông thầy bói nổi tiếng họ đã kính rồi mà thêm ông là hiện giờ ông làm là ông sư nữa. Cho nên người ta tét tét mấy ông đại gia vô xin ngài coi giùm một hai quẻ, họ đem vô tiền mà tiền ký chứ không phải tiền tờ, không phải mấy cái bao thơ mỏng lét của mình mở ra có 200 không có đâu là họ cho toàn tiền ký.

Ngài từ chối. Ngài nói tại sao đưa tôi tiền? Có phải muốn tôi coi bói không? Nếu tin tôi thì mới nhờ tôi coi đúng không? Họ nói phải. Thì Ngài nói nếu mà tin tôi thì phải nhớ lấy lời của tôi. Bói tương lai không bằng tạo tương lai. Đúng không? Bây giờ mình cứ xoè tay hỏi vậy chứ mình làm bác sĩ được hay không thì nó có bằng mình cầm đầu mình học ngành y không? Hiểu không? Mình cầm đầu mình học ngành y thì mình tự bói đời mình chứ còn mà mình đưa bàn tay cho người ta coi mà mình có học không? Nếu mình vừa học mà vừa nhờ thầy coi thì có cần không? Tại vì cái chuyện đạu hay không là do mình chứ không do ông thầy. Chỉ có cái chi tiết rất là nhỏ mà tại sao mấy bà, mấy cô quên.

Nếu mà coi bói mà nó đúng như là mình tin thì hầu hết thầy bói đâu có nghèo phải không? Đúng không ta? Thầy phong thủy đâu có lấy bạc cắc, hiểu hả? Nếu mà nó chính xác 100% thì thầy Phong Thủy đâu có đi lượm bạc cắc, vậy mà mấy bà tin mới hay, nó lạ vậy, có nhiều chuyện lạ lắm. Thí dụ như là người ta cứ nói tới phép lạ là người ta phải đòi đọi có cái chuyện gì mà nó ly kỳ.

Trong kinh nói phép lạ là nó gồm có mấy trường hợp sau đây, mà người trí mới tin nó là phép lạ. Có nghe cái vụ phép lạ chưa?

- Một, cái chuyện nó lẽ ra nó phải xảy ra mà nó không xảy ra, đó là phép lạ. Hiểu không ta? Đúng ra là nó phải xảy ra đó. Thí dụ như bị chửi vô mặt là lẽ ra mình nổi điên lên đó. Nhưng mình cười, trong kinh nói đó là phép lạ. Cái pháp lạ này nè là mới lợi ích cho chúng sinh. Còn cái phép lạ mà đi trên lửa, đi trên nước đó thấy nó đã thiệt nhưng mà nó không có giúp cho ai hết. Hiểu không ta? Mà nếu nguyên đám đông tôi là đều là những người mà có khả năng yêu thương tràn trề đó, thì theo trong Phật giáo đó là phép lạ.

Cái chuyện nó lẽ ra là phải xảy ra. Lẽ ra trường hợp đó là... tôi kể các vị nghe một phép lạ bên Nepal, có một cái ông phóng viên người Mỹ, ông đi chụp hình vòng vòng ở thủ đô Kathmandu thì ông để ý thấy có một bà cụ ăn mày ngồi xin tiền ở một góc phố, người ta đi qua người ta cho ít lắm, thì ông phóng viên cứ đi vòng vòng chụp chùa, chụp miếu, chụp đền, chụp mấy ông thầy tu khổ hạnh, mấy cái người buôn gánh bán bưng, chụp cái sinh hoạt xã hội, ở phố xá tiệm tưng, thì buổi trưa quay trở lại thấy bà cụ, lúc bà đói bụng bà đi mua một miếng bánh bà ăn, chuyện nó cũng bình thường thôi, nhưng cái quan trọng nhất là bà vừa mua miếng bánh, cái bà cụ ăn mày, bà vừa mua miếng bánh xong thì có con chó nó chạy tới, bà mới bẻ một nửa cho nó thì cái ông phóng viên ông tới ông hỏi bà, bà có đói bụng hay không? bà nói không đói sao mua bánh, thì ông nói bà nghĩ sao bà đói mà bà cho nó một nửa.

Bà trả lời thế này, tôi đói nó, anh nói là không có ông pháp sư nào mà giảng về hạnh bố thí hay bằng cái bà đó hết. Bố thí rồi cái gì nữa? Vô phân biệt, rồi cái gì nữa? Từ bi, bao dung coi như ông nói là không có pháp sư nào mà giảng một cái pháp thoại hay hơn cái bà cụ ăn mày đó.

Hỏi bà bà có đói hay không? thì bà nói, đói sao không đói? Không đói sao mua bánh. Nếu mà đói tại sao mà dám cho nó một nửa, thì bà đó là rất đơn giản. Tôi đói nó cũng đói, mà nó là con chó. Có nghĩa là chỉ cái câu mà tôi đói nó cũng đói đó. Bà thuyết một thời pháp về rất là nhiều đề tài.

- Thứ nhất trong mắt của bà người với vật, trong một tình huống nào đó không hề khác nhau, đúng không ta?

- Và chuyện thứ hai bà ngầm nhắc cho ông nhớ rằng nếu mà không hề có chuyện khác nhau thì chúng ta không nên cư xử phân biệt, đúng không?

- Và cái điều thứ ba, bố thí bằng bàn tay phải, đừng để cho bàn tay trái biết, bà cụ này đúng là bố thí trong một cái niềm vô danh, không thân phận, không kèn trống. Còn đại gia của mình nói bố thí, thật ra mình bố thí, mình thích âm ý biết không? Mà bố thí bằng cái lòng mà trông đọi sự âm ý, ồn ào thì như vậy là bố thí bằng tâm hữu hạn. Mà Tâm hữu hạn thì làm sao nó cho quả vô lượng được quý vị. Có hiểu không? Muốn có công đức vô lượng mà lại xài cái Tâm hữu hạn. Hữu hạn là cái gì? Biết hiểu không? Bị hạn chế. Chuyện vậy mà không được hướng dẫn. Cho nên rất nhiều vị đại gia đó, hên là có nhiều tiền nhưng mà xui là vì cái đầu đại gia đi nghe pháp rất khó, là bởi vì họ chỉ nghe được cái gì mà vượt ve cái đại gia của họ thôi. Có hiểu không? Những người đẹp là một, bằng

cấp là hai, giàu có là ba, tiếng tăm là bốn, quyền lực là năm. Thường là họa nhiều hơn phúc. Bởi vì khi mà họ có một trong năm cái này nè, họ không chịu cúi đầu xuống để lắng nghe. Hiểu tôi nói không? Phạm phu do một cái phước nào đó trong quá khứ bây giờ sanh ra được 6 trần như ý. Nhưng mà chính cái 6 trần như ý đó đối với họ nó là cái họa nhiều hơn phúc. Hiểu? Hiểu hả? Mà đối với cái 6 trần như ý mà họ không còn, họ còn không biết tận dụng nó để tu thì nói gì là 6 trần bất toại. Thì thử hỏi làm sao mà đời không là biển khổ? Nó cứ được một tí là nó dính kháng ở trong đó. Nó không có chịu bừng sáng, nó không chịu nhảy ra ngoài cái chấp thủ đó, rất là khó, khó vô cùng. Cho nên cái chữ Satta là chúng sinh là chữ dịch rất là gương. Chữ Satta trong tiếng Pali nó có nghĩa là dính. Nó là past participle của chữ [pali] là dính, Stick là dính. Trên đời này không có cái gì mà dụng đầu dính đó bằng chúng sanh hết phải không ta? Mà dính có hai cách.

- Dính bằng cách là thích.

- Và dính bằng cách là ghét.

Hồi đó giờ mình nghe nói dính mình tưởng là dính là thích, NO, mới có 50%. Mình ghét mình có dính không? Mình có đem cái người mình ghét vào trong lòng của mình không? Đem vào giấc ngủ có không? phải không? Cái người mà mình tương tự, mình đem vào giấc ngủ nhưng mà cái kẻ thứ ba, kẻ tiêu tam mình có muốn chém nó mình có đem nó vô lòng không? Đem kỹ hơn cái thằng mình tương tự nữa.

Như vậy thì ghét cũng là một cách dính. Dính là nghĩa là cái Tâm không chịu rời ra gọi là dính. Khiếp như vậy. Mình thương là một cách dính, mà mình ghét cũng là một cách dính mà mình không có tin. Chữ Satta nghĩa là cái thứ mà bị dính nhiều nhất gọi là Satta. Đặc biệt như vậy, mà mình cứ toàn dịch Satta là chúng sanh, dịch rất là nghèo, rất là nghèo.

Rồi, chiều nay tôi muốn nói cái gì? 12 Duyên khởi bắt đầu từ do Vô minh trong Tứ Đế mới có các Hành là thiện ác, từ từ mới có Tâm đầu thai, từ Tâm đầu thai mới có 6 Căn, 6 Xúc, 6 Thọ bà con nào mà dốt dốt hoặc là trí nhớ kém nghe rất là khó nhớ cho nên chiều nay tôi nghiên cứu làm sao mình giảng Duyên khởi mà đơn giản nhất đó là, do không biết 6 Căn Trần là khổ.

Do không biết 6 Căn Trần là khổ, tức là Vô minh. Tôi giảng theo cách khác. Nhưng mà cách khác cũng trong Kinh phải là do tôi chế ra. Do không biết 6 Căn Trần là khổ nên thích trong đó. Vì thích trong 6 Căn Trần nên tiếp tục sanh ra với 6 Căn Trần. Khi 6 Căn gặp 6 Trần như ý thì có ba thái độ.

- Muốn hiện hữu với nó.

- Muốn sở hữu nó.

- Muốn thương thức nó.

Gặp 6 Trần mà như ý đó thì mình có ba cái thái độ. Muốn sống với nó, muốn hiện hữu với nó, muốn sở hữu nó, muốn thương thức nó. Khi gặp 6 Trần bất toại thì ta lại tiếp tục muốn thoát khỏi nó, muốn thoát khỏi nó và muốn có thứ ngược lại với nó, xong chưa?

Như vậy với cái người mà không có tu học thì gặp 6 Trần như ý hay bất toại đều là cơ hội để cho tham ái nó xuất hiện hết. Không hiểu? Tức là nó gặp cái mà như ý thì nó muốn gì ta? Muốn hiện hữu cùng, muốn thương thức, muốn sở hữu.

Còn nó gặp cái bất toại thì nó sao ta? Nó muốn chạy trốn, muốn từ chối, muốn xóa bỏ, muốn từ khước rồi muốn cái gì nữa? Muốn cái ngược lại. Xong chưa? Chính từ sáu cái muốn trong 6 Trần nó mới tiếp tục đầu tư các nghiệp thiện ác. Biết chữ đầu tư không?

[Trời nói chuyện mà hỏi tôi nói dạy cho người Nhật nhanh hơn dạy cho người Việt các vị có biết không? Tại tôi không cần hỏi, rồi đó đầu tư, mà sẵn đây cho tôi nói một câu, các vị thấy khi mình thiếu phước đó, thiếu một phước nhỏ xíu thôi là mình sẽ mất rất nhiều phước khác. Các vị có tin chuyện đó không? Thí dụ như do thiếu phước mình không có được học văn hóa hơi khá khá chút thì khi nghe đạo rất là khó hiểu. Đồng ý cái đó không, hiểu? Cái câu đó cũng phải hỏi hiểu không nữa chứ. Rồi khi mà tài chánh có vấn đề là rất khó làm nhiều việc. Tài chánh, văn hóa, sức khỏe rồi chưa kể có những cái chi tiết nhỏ nhỏ nữa, ngoại hình nữa. Xấu quá đó khi mình đi vào đám đông nội mà lo ghét mấy đứa đẹp không khỏi học, có trường hợp đó nữa, mà đẹp quá cũng là một cái khó. Cứ vô trong lớp nội bị mấy cái đứa nam nó đi theo nó hỏi bài không mình cũng mệt nữa. Cho nên đã thiếu một tí phước rồi thì phúc hay họa đều là họa hết. Cái được và cái mất đều là họa hết. Nhớ cái đó].

Rồi như vậy thì 12 Duyên khởi đơn giản là do không hiểu 6 Căn Trần là Vô thường, Khổ nên tiếp tục tin cậy vào đó theo đuổi và trốn chạy bằng hai cách thiện ác, mà hề có thiện ác thì lại tiếp tục đầu thai ra với 6 Căn Trần để sống với cái bất toại và như ý. Và trên cái bất toại và như ý mình tiếp tục mình tạo cái nhân đầu thai nữa. Bây giờ hiểu chưa ta?

Như vậy thì 12 Duyên khởi gom lại còn có 4 thôi là:

- Nhân tạo ra Quả.
- Quả tác động Quả.
- Quả tác động Nhân.
- Và Nhân tác động Nhân.

12 Duyên khởi gom gọn lại chỉ còn có bốn thôi. Thì chỉ bốn cái này nó làm nên cái dòng luân hồi của mình. Bốn cái này làm nên dòng luân hồi của mình.

Thay vì mình nhớ tới 12, mà trong Kinh thì kể, có nhiều cách kể. Trong kinh có kể cái cách bốn này, có kể cách bốn này dành cho mấy cái người mà như mình vậy nè. Dễ nhớ. Hiểu hả? Tức là do cái nhân vô minh không biết mọi thứ là khổ. Nhưng mà tôi nghĩ phải 20 năm nữa nếu các vị chưa có chết thì các vị sẽ thấm thía bài học chiều nay rất là rất là sâu.

Do không hiểu mọi thứ là khổ cho nên nó mới làm nên cho mọi thứ. Không biết đó là đồng rác cho nên chúng ta mới lựa ra trong đồng rác cái này xài được cái kia không xài được. Xong chưa? Và chính vì lựa ra đó chúng ta mới mất thời gian cho những cái được và những cái không được. Như vậy cả đời mình chỉ trên đồng rác thôi mà cái chuyện quan trọng nhất là Đức Phật Ngài dạy mình phải rời xa cái đồng rác đó nhưng mình lại không tin thì mình lén lén mình thấy trên đồng rác đó có nhiều cái cũng xài được ví dụ như cái trái khóm, trái thơm nếu nó hư một nửa phần lại cũng cạp được phải không và cái miếng dưa hấu nếu mà người ta cạp chưa có kỹ lắm thì mình cũng cạp cái phần còn lại được, không, tôi đang nói thiệt, bánh mì mà nó ăn phân nửa, để phân nửa thì mình thích mình cũng ăn được nếu nó chưa bị thiêu phải không ta.

Mà trong khi Ngài nói không, liêng đi con, liêng liêng đi con. Mà nói không con thấy ngon mà, ngon mà. Bà con nhớ cái chuyện hai cái thằng điên hồi trưa không? nó cứ kêu Tuyết Hương, Tuyết Hương đó, hiểu hả? Nhớ chuyện đó không? Tôi mê câu chuyện đó lắm. Đứa nào cũng cứ thức dậy là cũng kêu Tuyết Hương mà cái ông khách ông cứ tưởng đó là hai đứa, ông mới hỏi y tá. Y tá nói không, một đứa thôi.

Thì cái thằng cha mà đầu tiên cứ kêu Tuyết Hương, Tuyết Hương là vì Tuyết Hương nó bỏ ảnh đi theo thằng khác, thương nhớ khôn cùng. Thằng thứ hai nó kêu Tuyết Hương, Tuyết Hương là vì Tuyết Hương bỏ chồng để lấy ảnh và đây đọa ảnh 20 năm nay, đây đọa đến mức mà ảnh khùng luôn, hiểu không? Cái câu chuyện đó rất là sâu. Nó sâu ghê lắm. Thì cái mà mình ớn tới óc, thì thằng khác nó lại thấy cực kỳ tuyệt vời.

Ra đường nhặt một cành hoa,

Đem về ấp ủ mà mới ta cũ người.

Bây giờ cứ liêng ra là có thằng lượm. Còn nó lượm nó về nó có khùng hay không thì cái chuyện của nó. Nhưng mà khi mà mình liêng được là mình mừng muốn chết. Nhưng mà cái thằng lượm về thì đêm đó nó sướng muốn chết. Còn cái chuyện mà ngày mốt nó khùng mà nó bán cho thằng khác thì đó là chuyện tính sau? Và cái dòng luân hồi này là chuyện môn là như vậy. Cứ thằng này quăng ra thằng kia lượm vô. Các vị có biết rõ những cái chúng sanh nó chuyên môn nó ăn cái đồ bài tiết không? Có biết cái đó không, hả? Phải không ta? Thí dụ như bây giờ các vị tưởng tượng mà các vị chiên xào, nấu nướng thơm phức nó mới hỏi các vị để đó có con vật nào trong thiên nhiên nó thích không? Khói lên nghi ngút thì có con nào ăn không? Chó mèo có ăn khói lên nghi ngút không? Là mấy con nuôi ở nhà mà nó còn đã không ăn cái đồ mà khói lên nghi ngút. Khói lên nghi ngút là chỉ có mình thôi, đúng không? Nhưng mà có những con là thích ăn cái thứ mà nó chảy nước, bốc mùi phải không ta? Nó ăn nó mới thấy đã. Rồi từ cái thức ăn cho tới áo quần cũng vậy.

Tôi có lẽ do tôi bị cái nghiệp gì, tôi không có mặc Y mới được. Mặc nó quê, hiểu không ta? Cái này là trường hợp đặc biệt là cái Y tôi bị dơ, chứ đúng là tôi cái Y mà tôi muốn mặc ra ngoài là tôi phải mặc ở nhà trước cả mấy tháng cho nó bị nhàu nhĩ đi, nhưng mà trong nhiều người họ đã rất thích mặc đồ mới, chứ riêng tôi khi tôi mặc đi ra ngoài, đi lễ hay đi đâu là tôi rất là thích mặc cái đồ mà nó nhàu nhàu như vậy nè.

Cái đồ mà nhìn vô không biết mấy tháng rồi đó. Thích cái đó hơn, có những người họ rất là thích mặc đồ mới, thì cái đó là do nguyên nhân sao thì cái đó tùy người, nhưng mà có nhiều người họ thích cái mà người ta ghét. Có nhiều người họ ghét cái mà người ta thích. Rồi cái này mới quan trọng nè. Bài học trước khi nghỉ nè. 7 giờ mình ngưng.

Bà con nhớ do cái tiền nghiệp. Hồi này tôi vô, tôi định nghĩa chữ tiền nghiệp đó. Tiền nghiệp là cái nghiệp kiếp trước hoặc nghiệp năm trước, tháng trước, tuần trước, hôm qua và 1 giờ đồng hồ trước đều là tiền nghiệp đúng không ta? Rồi do cái tiền nghiệp rồi cộng với cái gì? Khuynh hướng tâm lý và môi trường sống nên cái 25 và 14 của mỗi người khác nhau. Xong chưa? Rồi nghe cho kỹ.

Do cái 25, 14 khác nhau cho nên khi mà đối diện với 6 Trần cái cách xử lý và chế tác không giống nhau. Hiểu hả? Bữa nay là mình học cái này nè, nó ghê, nó ghê chỗ này. Có nghĩa là Trần Cảnh nghe cho kỹ. Trần Cảnh tự nó không có giá trị tuyệt đối. Không có Trần Cảnh nào là hằng số bất biến mà nó là gì? Tùy thuộc vào cái trình độ dẫn đến thái độ. Trình độ dẫn đến thái độ, chúng ta chế tác và xử lý trần cảnh.

Thí dụ như cũng đám đông này tôi nghĩ làm sao đó tôi mới ngồi đây tôi dạy học được, mà tôi nghĩ cách nào đó mà tôi không muốn dạy nữa, các vị có tin chuyện đó không? Sao nhìn tôi không hiểu hả? Do cái cách nghĩ, rồi dĩ nhiên tôi ông Sư tôi nói này ra hơi kỳ, có những cái nơi chốn mà mình chỉ muốn qua đêm ở đó thôi chứ mình không muốn mua nhà ở đó có không? mà nó rất là tuyệt vời phải không ta? Và có những người khác phái mà mình chỉ muốn làm bạn overnight chứ mình không có muốn cưới. Có không? Có những người mà cưới về thì phải nói là rất không nên. Nhưng mà nếu mà để mà 30 năm trời chỉ là bạn, tuyệt vời. 30 năm tôi không nói là qua đường, 30 năm cứ buồn buồn gọi phone, buồn buồn rủ nhau đi ăn, buồn buồn rủ nhau đi cà phê hoặc có một dịp nào đó rủ nhau đi chơi chung với gia đình mình trong cái vị thế, tư thế một người bạn khác phái đó nha.

Thì 30 năm rất đẹp, nhưng mà thử bây giờ mình bỏ bà nhà, bỏ ông nhà đi lụm cái tên đó về thì rất là bậy. Có hả? Đó là người. Bây giờ cảnh cũng vậy. Có những cái cảnh mà mình chỉ nên đến đó để mà mình nghỉ mát, thuê khách sạn, thuê resort. Đừng có đại dột mua chỗ đó. Có hả? Và tôi biết một chuyện nữa là có nhiều cái món đồ mình nên mượn, nên mượn chứ đừng có mua. Có không?

Thí dụ như ở bên tiểu bang của tôi bên Florida đó, vùng tôi là cái...bản đồ nước Mỹ nó giống như con diều thì cái tiểu bang Florida của tôi nó giống như ngón tay, giống như cái đuôi diều vậy đó, nó đưa ra biển, bốn bề là biển không, ở trên phi trường các vị nhìn xuống là biển xanh ngắt đẹp lắm và có một cái thứ phương tiện rất là phổ biến đó là xuồng và tàu mà các vị biết có chuyện là ở đó nếu mà các vị vô trong cái cracklist, cái cracklist là một cái trang web mà bán đồ second hand. Một cái chiếc xuồng chỉ dao động từ 3 cho tới 5000 là cái chiếc thuyền đẹp cực phẩm, thuyền second hand nhưng mà tôi khuyên các vị đừng bao giờ đại dột đụng tới cái đó, mặc dù 5, 6000 đối với người Mỹ, người Mỹ nghèo là hoàn toàn trong tầm tay, nhưng tuyệt đối không nên đụng tới. Vì sao? Vì thà mượn mỗi khi dùng, hoặc bạn thân mình mượn, còn không mình mượn đừng bao giờ...Bởi vì sao? Vì hầu nó bám vô trong đó. Mà mình clean up, mình làm sạch, nó tính bằng mét vuông, không, mà nó không tính mét, nó tính bằng feet vuông. Cái feet vuông, tức là 1 năm như vậy mình đi được có mấy lần thôi mà cái tiền mà thuê người ta cạo cái hầu thì nó mắc hơn là cái tiền mình mua cái chiếc xuồng đó. Cho nên ở đó có những cái món mình thấy đã lắm nhưng mà mình nên mượn hoặc mượn chứ đừng có mua.

Và có những người rất là dễ thương nhưng mà chỉ để làm bạn thôi. Cho nên có anh chàng đó nói với bạn, nói tao mà tao có vợ là vợ tao nó phải đầy đủ những cái cái đức tánh sau đây. Ra phố là nữ hoàng, trên giường là gái điếm, dưới bếp là nô lệ, thì ít bữa sao nó lấy được con vợ thì bạn nó hỏi sao, nó nói có đủ đức tánh đó, nhưng mà nó lên giường nó là nữ hoàng, ra đường nó là gái điếm, nó lộn chỗ hiểu không? ra đường đúng ra nó phải là nữ hoàng nó phải kênh kiệu đàng này nó ra đường là nó lẳng, mà lên giường thì nó lại làm nữ hoàng, nó cho mình hầu thì cái kiểu đó là nó lộn chỗ rồi. Cho nên có nhiều trường hợp mình phải cần ở đối tác mình một cái sự bla, bla... nhưng mà cái bla, Bla... đó mà nó áp dụng sai chỗ là cái người đó là cũng kẹt các vị hiểu không? tôi đang nói đạo, tôi đi hơi sâu rồi đó nha, nó đi sai chỗ.

Thí dụ có những món ăn nó cần giòn, mà khi mà nó mềm ăn không được, mà có những món ăn nó cần mềm mà nó khùng mà nó giòn là xài không được, có đúng không? đại khái như vậy?

Cho nên tùy thuộc vào cái tiền nghiệp, khuynh hướng tâm lý và môi trường sống mà cái chúng ta, cái trình độ tâm linh chúng ta nó đến mức nào và từ trình độ nó dẫn đến thái độ xử lý và chế tác trần cảnh. Trên cùng một trần cảnh chúng ta có nhiều cách chế tác khác nhau.

Thí dụ có người họ nhìn cái đời sống hưởng thụ họ chìm ở trong đó. Họ chết họ sanh lại cõi dục. Có người họ nhìn cái đời sống vật chất, họ chán nó họ đắc thiên họ sanh về cõi Phạm Thiên. Nhưng có người họ nhìn cái đời sống vật chất họ chán nó, họ cầu giải thoát. Hiểu không? Có không, có.

Nhưng mà dĩ nhiên cái hạng cuối cùng là rất là hiếm.

Có nhiều người phải nhìn cái khổ mới chịu tu. Có người do chán cái sướng mà đi tu. Có không ta? Nghe cho kỹ nè, cái người đây không có tin cái đó, có người phước ít thì họ do sợ khổ mà tu. Còn người phước nhiều khổ không có thì họ lại chán cái sướng mà họ đi tu. Hiểu không? Phải hiểu rõ cái đó mình mới tin có cái hạng thứ hai. Chứ còn tự nhiên các vị nghĩ đời này chỉ có sợ khổ mới đi tu thì là nói thẳng luôn là tại do mình ít phước, mình thiếu phước cho nên mình chỉ tin trên đời có hạng thứ nhất thôi, nhưng mà nó có hạng thứ hai nữa. Khổ không bao nhiêu nhưng mà do nó chán ngay trong cái sướng của nó. Tôi không kể bà con nghe, thì tôi là thầy chùa thôi nhưng mà tôi có biết một vài chuyện cũng nản lắm.

Tôi từng tới những cái nhà cư sĩ bạc triệu nhưng mà trong nhà đầy nước mắt. Là vì sao? Khi mà hai vợ chồng cồng lưng ra là gầy dựng sự nghiệp thì hai người đều trẻ. Hiểu không ta? Khi thành sự nghiệp rồi thường là bước qua ngưỡng năm bó đúng không? Mà đàn bà mà năm bó nhìn nản lắm. Nhưng mà lúc đàn ông mà năm bó mà nếu có tiền thì sao ta? Vẫn sung sức đúng không ta? Mà nhìn lại cái bà nhà thì nó nản quá. Tôi biết tôi đang nói một sự thật rất là thâm, thì không có gì thâm cho bằng đi vào ra trong một cái chiếc xe 200.000đ đeo một cái đồng hồ 100.000 ở trong cái nhà 8 triệu mà nhìn nhau không có phát tâm chút nào hết. Tôi hay nói hoài cái ký lô của đàn ông nó có liên quan đến hôn nhân. Chưa có vợ mở tủ lạnh không thấy gì leo lên giường ngủ. Có vợ rồi leo giường ngán quá nhảy xuống mở tủ lạnh. Thì chính cái chuyện này nó làm cho trọng lượng đàn ông thay đổi trước và sau khi có vợ đúng không? Đúng không ta? Chưa có vợ thì lên giường thấy là... mở tủ lạnh thấy không có gì. Độc thân mà, tủ lạnh không có gì hết nhảy lên giường ngủ. Còn có vợ rồi leo giường ngán quá, xuống mở tủ lạnh mà tủ lạnh thì thường có đồ cứ vậy mà đàn ông khi lấy vợ thường mập

Cho nên chính vì cái chỗ mà tôi vừa nói đó, chính vì cái chỗ mà cái trình độ và cái thái độ của mình nó mới dẫn đến cái chuyện là chúng ta đánh giá và nhận xét trần cảnh theo cái level của mình. Rồi có người là phước nhiều thì cái khổ mà để làm cho họ sợ tạm thời không có. Nhưng mà cái tẻ nhạt của cái sướng làm cho họ sợ, hiểu không ta? Cái khổ mà phải giặt gấu vá vai, rồi tàn tảo nắng gió, mưa sương, nhà dột, cột siêu, rồi cái đó họ không có. Nhưng mà họ nhìn cái cảnh mà tôi đã từng nghe một cô Phật tử cổ nói chiều đi làm về đó, lẽ ra quẹo vô nhà mà không biết vô để làm gì, cô chạy luôn, tại Mỹ. Cái nhà bên bờ biển cực đẹp, cực đẹp mà về nó nản, tại biết ông chồng có người ngoài, biết ông chồng có phòng nhì, không có phòng nhì trong nhà, phòng nhì ở chỗ khác, nhưng mà cái trong nhà cái không khí nó đã không còn nữa, thì sau này cô trở thành một hành giả rất là miên mật, cô miên mật không phải là vì cô đói ăn, không phải là cô thiếu tiền mà vì cô thấm cái giàu mà giàu vô nghĩa. Hiểu không ta? Bây giờ hiểu hả? Cho nên chúng sanh khi mà thiếu phước, thiếu trí không có duyên lành giác ngộ có nhiều lý do để mà tiếp tục trầm luân lắm.

- Một khi mà khổ quá đó thì tìm cách trốn khổ bằng ác nghiệp, bằng chuyện tầm bậy. Hiểu không? Mà khi mà có tí phước để hưởng lạc thì lại cắm đầu ở trong cái vị ngọt á lại cũng lại đi xuống. Hiểu không? Khổ quá cũng tìm cách thoát khổ. Mà cái cách thoát khổ của họ là gì? Là chun xuống. Rồi sướng quá thì họ cũng tìm cách hưởng thụ bằng cách là chun xuống.

- Còn cái người có duyên lành giải thoát khi mà họ thấy khổ thì họ liền tìm cách thoát ra bằng cách đi lên. Mà khi sướng quá họ lại chán trong cái sướng đó. Họ nghi ngờ cái giá trị mà họ đang tận hưởng. Hiểu không? Và hôm nay nhiều người ngồi trước mặt tôi, tôi tin rằng không có đủ cái phước duyên để hiểu được điều tôi nói. Thì các vị vẫn làm gì làm chứ nhìn cái mặt các vị tôi vẫn nghi ngờ là các vị chỉ cần có một tí điều kiện, các vị đã không đến đây nghe đạo rồi. Tôi nhìn tôi biết, chỉ đến đây vì tò mò thôi.

Hoặc có thể là do cơ sở cài cắm, cơ sở quần chúng...v.v.. thôi. Thì các vị không tin là trên đời này có người họ chán cái vị ngọt mà họ đang có. Tôi ví dụ một chuyện. Hồi xưa tôi chưa bị tiểu đường

typ 2 đó. Tôi đang sống ở Thụy Sĩ mà. Cái chocolate mà ngon nhất hành tinh, tôi chỉ cần nhón tay tôi có rồi. Cho tới bây giờ khi tôi bị tôi không có ăn được nữa. Khi tôi đi, tôi nhìn nó, một phần tôi không phải là người hảo ngọt, mà phần tôi biết nó độc. Cho nên bây giờ đó, nghe nói chuyện ăn uống là tôi chỉ nhớ đồ ăn Việt Nam thôi. Chứ đồ ăn của Tây là tôi ngán. Bị đồ ăn của Tây toàn là đồ giết người không.

Đồ của Mỹ, đồ của Châu Âu, đồ giết người không hiểu không? Tức là nói tới ăn là nếu mà không về đây là tôi không có gì để tôi ăn hết. Thì cái người đắc thiên cũng giống như vậy. Khi mà họ đã sợ cái vật chất rồi đó thì họ chỉ tìm cách họ thoát nó ra. Nhưng mà trong cái đám mà đắc thiên ấy nó lại chia ra hai phe giống như người tiêu đường vậy đó. Không ăn đồ ngọt nữa, chẳng qua nó mê gì ta? Uống trà. Uống trà và ăn cái đồ sugar free, đồ mà không có ngọt, nó lại dính vô trong đó. Còn cái chúng sanh nó cũng...Đức Phật Ngài dạy rằng chúng sanh là gì? Là dính có nghĩa là một là nó thiếu phước nó bị chìm trong cảnh dục. Rồi cái hạng thứ hai đó chìm trong cảnh dục mà lại nhiều phước. Đưa mà thiếu phước mà nó chìm trong cảnh dục là cảnh dục hạ liệt. Nhớ hồi sáng tôi nói không? Tùy cái loại Tâm nào mà mình thích hợp với loại vật chất nào nhớ không ta?

Thí dụ như 25 là không thể nào mà nó tạo ra bùn được hết. Nó tạo ra sen. Phải không? 25 nó tạo ra sen. Còn cái 14 nó mới tạo ra sinh và rong riêu. Nghe kịp không? Đó cái đó quan trọng chỗ đó. Cho nên cái tên mà thiếu phước, thiếu trí đó là khi mà nó bị khổ đó, thì nó tìm cách nó vẫy vùng và càng vẫy nó càng lún ở trong cái khổ đó. Và khi nó may mắn mà nó có gặp được một tí phước nào đó một chút sung sướng thì nó cũng vẫy vùng để nó tận hưởng nó ghim sâu nó cắm chặt vào trong cái sướng đó nó ra không được.

Còn cái người mà có huệ căn, có phước họ gặp cái khổ đó họ dĩ nhiên họ đâu có chịu ngồi yên họ cũng vùng thoát nhưng mà thay vì lắc lắc để cho lún vô thì họ ngồi lên. Ai, có ai hiểu hai chữ đó không? Lắc lắc cho lún xuống hoặc lắc ngồi lên, thì thường đa phần mình có khuynh hướng là lắc lắc cho nó lún xuống. Biết nói hiểu nó không? lắc lắc nó lún xuống, còn cái tên kia nó lên, hai cái cách nó khác nhau, hiểu há? một bên là tìm cách ngồi lên, còn tên lắc lắc cho lún xuống, xuống luôn trong cái sợ khổ vậy, trong cái sướng cũng vậy. Một người thì cứ là cứ cắm vùi đầu, cắm mặt vào để hưởng, nhưng có tên nó biết nghi ngờ cái nó đang hưởng, nó biết nghi ngờ cái nó đang hưởng, cuộc đời chỉ có vậy thôi sau, xong chưa? Tiếp tục khi mà nó chán cái đó đi vào trong đạo mới bước chân vào cửa đạo cái câu hỏi đầu tiên trong đầu của nó, mình có đi đúng đường chưa? theo đạo một thời gian, nó nhìn lại mình còn đúng đường không? Hiểu không? Hiểu hai chữ này không ta? Cái bận nhất của phàm phu là gì? Một là trước khi đi không chọn đúng đường, mà khi may mắn mà chọn đúng nó lệch một tí không biết, mà nó lệch một ly nó đi ngàn dặm, hiểu không?

Thí dụ như giả định, tôi giả định mình đã chọn được Phật pháp là mình cho là đúng đường. Giả định là đúng đường đi. Khi mình theo Phật pháp được ít lâu rồi là bắt đầu mình sai mà mình không biết. Thí dụ như mình cất chùa, cái mình có đệ tử, rồi ăn rồi cái uống trà, rồi cái alô con khỏe không, rồi mời thầy đi chữa lành, đi thanh lọc, rồi đi du lịch để thoải mái tư tưởng, cuối cùng, hồi mình đi lệch, lệch hồi nào mình không có hay cuối cùng mình thành ra phú Tăng, hiểu tôi nói không, hiểu há? càng tu lâu là càng dễ đi lệch, càng lên, càng tu lâu càng lười đọc kinh sách, vì nghĩ mình đã giỏi rồi. Rất hiếm cái vị trụ trì nào chùa to, Phật lớn mà còn có cái hứng thú đọc sách lắm. Đọc sách là một, ngồi thiền là hai. Hiếm lắm. Tôi biết nhiều cái câu nói sẽ lọt tay đến nhiều vị nhưng mà nói đến chuyện tu học mình đôi khi mình cũng phải nói thiệt nhau.

Người đời cũng vậy, khi mà có sự nghiệp rồi đó, hiếm bao giờ chịu ngồi lại mà tu thiền hay xem Kinh lắm, khó lắm. Lúc đó họ coi cái họ có là số một. Phước báo dữ dội lắm mới có được Tín, Tấn, Niệm, Định, Tuệ. Phước báo dữ dội lắm, chưa có cần đắc, không cần đắc thiên, không cần đắc đạo. Chỉ riêng có cái chuyện mà có được năm cái này mà đủ xài đó, khó lắm.

Chỉ riêng cái niềm tin, cái chánh tín là cái niềm tin mà đi kèm với trí tuệ là đã khó có rồi. Thường là mình tin bằng tình cảm không? các vị có biết không? Tôi nói có ai hiểu không? Mà tin bằng tình cảm là sao? Tin là vì cái ngoại hình của sư phụ, vì tiếng tăm của sư phụ, vì giọng nói của sư phụ, vì cách ăn nói của sư phụ.

Hiểu không ta? Trong khi cái quan trọng nhất là ông sư phụ nói cái gì không màng. Chuyện đầu tiên là kiểm sư phụ nổi tiếng trước đã. Còn phụ nữ là kiểm sư phụ có cái ngoại hình, giọng nói trước cái

đã. Rồi cái hoặc thêm nữa là cái cách ăn nói của sư phụ cái đã. Còn sư phụ nói cái gì không quan trọng, đa phần mình bị cái đó bị rất nặng.

Và nếu mà mình tin sư phụ mà bằng mấy cái mà tào lao bí lao đó, thì cái đó không phải là Chánh Tín. Mà nếu Chánh Tín mà không có thì nó thành ra cái gì ta? Tà tín, cuồng tín và mê tín. Nó ác cái chỗ đó mà mình không chịu thấy. Đó là Tín.

Qua tới Tấn. Niềm tin mình nó đã sai thì bao nhiêu cái nỗ lực nó đều thành ra là tà tinh tấn, phải không ta? Nó ác cái chỗ đó kéo nguyên một dây. Lá khô đi trước, lá ướt đi sau. Hai lá gặp nhau tha hồ mà gãy. Là khi mà cái tà tín là nó kéo theo cái tà tinh tấn. Rồi tà niệm, tà định và tà trí.

Tà trí là gì? Cũng suy nghĩ mà suy nghĩ theo cái hướng trời ơi. Thông minh đó, thông minh lắm mà nghĩ tới cái hướng trời ơi. Bởi vì nên nhớ cái trí nó giống như con dao vậy đó.

Là dụng cụ hay là hung khí là do mình dùng. Có hiểu cái chữ hung khí không? có phân biệt được hai chữ đó không? Dụng cụ có nghĩa là mình để xài trong công việc. Còn hung khí hoặc là tang vật, trời ơi nghe hai chữ thấy ớn rồi. Hung khí, tang vật là thấy thua rồi. Cái trí tuệ nó góm như vậy đó. Nó góm lắm. Cho nên khoan nói thiên định, đạo quả chỉ nói cái khoảng mà có được 5 quyền để xài hay không là cả một cái vấn đề.

Cái niềm tin nó sai. Coi sư phụ nói cái gì. Đương nhiên cái chuyện mà sư phụ nói gì và nói kiểu nào thì nó rất là...cái nói kiểu nào thì nó dễ vô đầu mình hơn. Nhưng mà cái quan trọng nhất vẫn là nói cái gì? quan trọng nhất nói cái gì? chứ còn mà đi theo sư phụ mà bằng những cái lý do mà bla bla thì tôi nói thiệt nếu mình ăn nói hay làm sao bằng mấy thằng cha MC ngoài đời như là Trác Thúy Miêu hay là Nam Lộc hay là Nguyễn Ngọc Ngạn, đó là những cái MC rất là dẻo, phải không? rất là dẻo miệng, nếu mà nói mà ăn nói hay, nói chuyện lưu loát thì như Tuấn Ngọc ăn nói rất hay, bà Khánh Ly nói chuyện rất là hay hoặc là Tuấn Anh nói chuyện rất là hay nhưng mà cái cần không phải là anh ta nói kiểu gì? mà vấn đề là anh ta nói cái gì. Các vị nghe kíp. Rồi tùy thuộc vào cái việc ta sống nhiều với căn nào trong 6 Căn, chìm sâu trong Trần nào của 6 Trần. Tùy thuộc vào hai cái đó. Rồi còn nhiều cái nữa. Tùy thuộc vào việc ta thích cái gì, ghét cái gì, tùy thuộc vào việc ta có nhiều phước báo hay là nhiều tội lỗi. Tất cả những cái tùy này nè nó cộng lại thành ra một cái thể giới là thể giới tùy duyên. Giờ có nghe chữ Duyên chưa? Thể giới tùy duyên.

Mọi thứ do các Duyên để xác định được mình đang đi đúng đường hay sai đường. Hạnh phúc hay đau khổ là phải coi mấy cái tùy này giờ đó.

- Tùy thứ nhất là tiền nghiệp ra sao.

- Khuynh hướng tâm lý ra sao.

- Ta thường sống nhiều với căn nào, trần nào.

- Và cái cách xử lý căn trần đó như thế nào. Cái cách xử lý nó nữa.

Thí dụ như mình cũng thích, có người sống nhiều về mắt nhưng mà có người sống nhiều về mắt mà họ thành kiến trúc sư. Có người sống nhiều về mắt mà họ lại là thành người phượt du lịch. Có người sống nhiều về mắt họ lại mê tranh ảnh. Có phải không ta? Hiểu hả?

Có người sống nhiều vào lỗ tai mà thành ra là nhạc sĩ. Có người sống nhiều vào lỗ tai nhưng mà lại thành ca sĩ. Có người sống nhiều với lỗ tai lại là người nghe nhạc thôi. Hiểu hả? Đó là cảnh sắc, cảnh thính.

Cảnh khí cũng vậy. Có người sống nhiều với cái mũi, có người sống nhiều với cái lưỡi, có người sống nhiều với xúc giác. Có người là sống cực khổ sao cũng được mà chiếc xe ngồi phải êm, sống nhiều xúc giác, cái giường ngủ là phải bọc niệm, bọc lụa áo quần là phải mịn, ấm, tôi biết có nhiều người là họ coi cái xúc giác là số một.

Nhưng có người coi cái vị giác là số một, sống sao cũng được miễn là ăn ngon thôi có không? tôi biết có hai cặp vợ chồng bên Mỹ, bên châu Âu, muốn ly dị mấy lần mà không được là bởi vì không ai nấu ăn cho ông vừa miệng bằng bà, lạ vậy. Ông ăn nhà hàng là ông nói thẳng luôn, không bằng em nấu, ăn bất cứ cái gì luôn luôn. Hồi đầu người ta tưởng là ông nịnh vợ nhưng mà không, đó là sự thật.

Và có một chuyện cũng đặc biệt lắm là có cái ông đó, ông đi học đạo ở nhiều chùa và ai cũng đồn ông là một hành giả miên mật, một học giả miên mật, một học giả uyên bác và một hành giả miên mật. Bởi vì mỗi lần ông mở miệng ra cái gì ông cũng tùy duyên. Sau này người ta mới biết vợ ông tên Duyên, không dám quyết định gì hết. Chuyện gì cũng tùy Duyên, hỏi trời ơi cái bà đó chửi anh,

anh không có giận hả? Tùy Duyên, có nghĩa là Duyên giận ông mới giận, mà Duyên là vợ ông, chỗ đó. Cho nên đừng có nghe mà tin, mà chính tôi, tôi còn bị gạt mà, chuyện gì cũng tùy duyên sự. Tôi nói trời tại sao có một hành giả miên mật như vậy? Tại sao có một người trí tuệ ghê gớm như vậy? Tại sao có một người tu tập đáng nể như vậy? Và cuối cùng tôi phát hiện ra thì vợ của chàng tên Duyên. Cho nên cứ mở miệng ra là tùy duyên. Ok.

Bây giờ tôi quay lại. Do quá nhiều cái tùy. Nghe kịp chưa ta? Do quá nhiều cái tùy cho nên cái chất lượng của đời sống mình ra sao? Luân hồi hay giải thoát, an lạc hay đau khổ, thiện hay bất thiện, có đúng không? Mà nó do quá nhiều cái tùy. Nhưng mà nhớ tùy đàng hoàng chứ không phải tùy kiểu như cha nội đó. Phải có rất nhiều cái tùy.

Và đêm nay tôi sẽ bắt đầu nói sơ về một cái thứ giáo lý mà sáng mai mình mới học kỹ. Đó là giáo lý về Duyên. Mình đã học về Duyên khởi mà đêm nay tôi giới thiệu sơ về Duyên Hệ. Có nghe chưa? Duyên khởi là sao? Phải ghi định nghĩa. Duyên khởi là nguồn gốc, cấu trúc và vận hành của dòng luân hồi ra sao. Duyên khởi là nguồn gốc, cấu trúc và vận hành của dòng luân hồi ra sao? Đó gọi là duyên khởi.

Còn Duyên Hệ là sao? là mọi hiện hữu vận hành ra sao, có liên quan hay không liên quan đến cái chuyện tái sinh và nghiệp báo. Có liên quan hay không liên quan miễn là hiện hữu. Hiểu không? có ghi cái đó chưa? Duyên khởi là tập trung vào cái chuyện nguồn gốc, cấu trúc và vận hành của dòng luân hồi. Cái gì mà để giải thích cái chữ tái sinh, luân hồi là phải vô Duyên Khởi.

Nhưng mà riêng cái Duyên Hệ là nó bao trùm, bao trùm tất cả mọi hiện hữu. Có nghĩa là có luôn cái gì ta? Có luôn cái Duyên Khởi trong đó. Rồi bây giờ nghe nè. Tôi vừa giới thiệu các vị chữ Duyên là mọi thứ trên đời này có 3 không.

- Cái không thứ nhất, không có gì ngẫu nhiên mà có, phải do các điều kiện. Vậy cái đầu tiên là không có gì ngẫu nhiên phải không ta?

- Cái không thứ hai là không có cái gì mà tồn tại độc lập mà nó luôn luôn là một cái khối tổng hợp của nhiều thứ. Xong chưa ta? Hiểu? một là không có gì ngẫu nhiên phải cần các điều kiện. Thứ hai là không gì ta? không có cái gì là một hết. Tất cả là một khối tổng hợp.

- Cái không thứ ba là không có cái gì ở trên đời này mà đã có mặt mà còn hoài. Cái vận hành là luôn luôn là cái mọi sự có mặt nó đều bị thay thế, thay thế. Hiểu không ta? Rồi như vậy thì mỗi thứ đời này nó do Duyên mà có trước cái đã. Duyên ở đây nó gồm có hai đó là:

- Duyên trợ sinh.

- Và Duyên trợ lực.

Cái này phải ghi rồi. Bây giờ các vị nhìn thấy mấy bà cụ của mình không? Đến tuổi này chỉ nghe gieo duyên thôi chứ mấy cụ bắt đầu đuối rồi, mà nghe ở đâu có lạ lạ là nhào tới góp phần chen lấn. Khổ lắm. Bởi vì tới đây nghe hết nổi rồi, không phải cười đâu. Phải để ý cái đó. 60 là nó hết pin rồi. Như tôi là U60 rồi bắt đầu tôi hết muốn nạp rồi. Tôi xài với cái vốn cũ thôi. Xài vốn cũ. Trừ phi trước đây mình đã có trốn chứ còn nếu mình không có trốn là không muốn nạp nữa. Có hiểu chữ nạp không?

Rồi giờ cái gì ta? Duyên trợ sinh là những điều kiện giúp cho cái gì đó có mặt. Và duyên trợ lực là điều kiện giúp cho cái có mặt được phát triển, được kéo dài. Đúng là mấy này có Pali hết.

Chắc phải thêm Pali quá. Cái duyên trợ sinh [pali], còn cái trợ lực là [pali] đó phải mấy chữ hơi quan trọng phải nhớ, mỗi thứ Duyên này lại có bốn trường hợp:

- A giúp B bằng cách có mặt trước.

- A giúp B bằng cách có mặt sau.

- A giúp B bằng cách cùng có mặt.

- Và A giúp B bằng cách vắng mặt.

Ai nghe tôi giảng là bắt buộc phải nhớ cái này, mà đừng bao giờ nghĩ rằng cái này học rồi, tôi ghét nhất. Bên Thụy Sĩ có cái cô là tự cho là cô giỏi mà cô cứ hỏi tôi, mà gần như đêm nào cũng viết tin nhắn hỏi tôi mà cô hỏi toàn mấy cái mà cô xác nhận cô biết rồi, có hiểu tôi nói không?

Phải biết đến cái mức mà đang đêm 2:00 sáng dựng đầu dậy phun cái ào thì cái đó tôi mới cho là biết. Còn cái thứ mà nhịu mày, nhăn mặt rồi suy tư rồi tùm lum ngộ lắm, mà cứ thấy, cứ nghe thấy giống giống là cho là biết rồi. Thì cái thứ mà học như vậy đó thì... nhưng mà hỏi này tôi xác định là tôi đã từ chối lớp ở Phước Sơn rồi.

Tôi từ chối tôi dạy không nổi. Dạy không nổi. Tôi biết bao nhiêu chỗ đi chơi tại sao tôi phải làm một cái việc mà ngược đãi bản thân như vậy. Không làm việc nữa, có khi người ơn của mình họ giấu mặt mà mình không biết, những người làm cho mình vui cũng là người ơn mà những người làm cho mình nổi điên cũng là người ơn phải nói như vậy. Rồi bây giờ nghe nè.

1/ A giúp B bằng cách có mặt trước (Tiền Sanh Duyên). Bốn cái luật này nè nó chi phối toàn bộ đời sống của mình. Đúng hay sai? Có hiểu không? Do cái gì đó nó có mặt mà sức khỏe của mình, đời sống của mình, nhà cửa của mình nó được tác động. Có cái đó không ta? Hiểu không? Do có cái gì đó nó xuất hiện trước thì sức khỏe, nhan sắc, tài sản, đời sống của mình nó được thúc đẩy, được tác động. Nói tới đó mà hiểu không ra.

Thí dụ như bây giờ phải có người, phải có cái mâm cơm ở đây thì mấy Sư mới ra ngồi ăn chứ. Phải có mâm cơm, chứ tự nhiên mời chư Tăng ra ăn cơm ra không thấy khi mớ gì hết sao ăn. Phải có mâm cơm mấy Sư mới ra. Thì cái mâm cơm này lúc bây giờ nó là A giúp B bằng cách là có mặt trước, điều kiện phải có mặt.

2/ A giúp B bằng cách có mặt sau (Hậu Sanh Duyên). Nhưng vì chư Tăng sẽ ra, cho nên mâm cơm này mới được dọn, thì lúc bây giờ chư Tăng lại là A giúp B bằng cách là có mặt sau phải không ta? Vì chư Tăng sẽ ra lúc 10:30 cho nên lúc 10:00 đã có cái mâm cơm ở đây.

Như vậy thì lý do có sau mà hậu quả có trước thì gọi là hậu sanh duyên. Hậu quả có trước mà lý do có sau gọi là Hậu sanh duyên. Cái số 1 là lý do có trước mà hậu quả có sau gọi là Tiền sanh duyên.

3/ A giúp B bằng cách cùng có mặt (Câu Sanh Duyên). Lý do và hậu quả cùng có mặt một lúc. Có chuyện này không ta? Nhưng khi mình ăn cơm thì cái thức ăn và cái người ăn phải có cùng một lúc phải không ta? Chứ không lẽ giờ tôi ngồi đây xong rồi, tôi ngồi đúng nửa tiếng đồng hồ, quý vị đem lên khăn cho tôi lau mặt, nước xúc miệng tôi đi mất tiêu, quý vị mới dọn cơm ra đâu có đúng. Mời ăn là người ăn và thức ăn nó phải có mặt cùng lúc chứ hoặc là đám cưới cô dâu với chú rể phải cùng có mặt một lúc, rồi cái gì nữa? bác sĩ với bệnh nhân cùng một lúc, phải không ta? mà có đó trong đời sống mình có cái chuyện đó không? có lúc lý do và hậu quả phải cùng lúc.

4/ A giúp B bằng cách cùng vắng mặt (vô hữu hay là Ly Khứ Duyên). Là cái sự vắng mặt của cái gì đó và của người gì đó, nó là lý do để cái gì đó có mặt. Cái này đúng ra là vị nào chịu xài cái này (cái đầu) chút là hiểu ngay.

Sự vắng mặt của người nào đó, vật nào đó, sự vắng mặt của người nào đó, vật nào đó luôn là điều kiện cho cái gì đó có mặt, hiểu?

Thí dụ như tôi là người vô gia cư nè, buổi tối tôi không biết ngủ đâu. Tôi đi ngang cái máy hiện kia, tôi gặp có người nằm ở đó, tôi có vô không? Tôi muốn vô đó tôi phải làm sao? có nghĩa là chỗ đó phải sao ta? Phải.. cái thằng đêm hôm qua nó ngủ đêm nay nó phải vắng mặt phải không ta? Rồi bây giờ bây giờ mình muốn lấy chồng mới thì mình phải ly vị người cũ, mà đúng không? Bây giờ tôi muốn cắt lại cái chánh điện mới thì tôi phải bỏ, hiểu không ta? Đó mà bây giờ cái này dễ hiểu nè. Tôi muốn làm cái răng mới thì tôi phải nhổ răng cũ, chứ giờ không lẽ tôi chồng lên như là là phim cà phê thì đâu có được đúng không ta? Hiểu hả? Nó rất là dễ hiểu.

Thì cái thứ cái...cái thứ tư này gọi là Vô hữu hay là Ly Khứ duyên? A giúp B bằng cách vắng mặt là sao? Tức là sự vắng mặt của cái gì đó là lý do cho sự có mặt của một thứ khác. Sự vắng mặt của người và vật nào đó là lý do để cái khác có mặt, là Ly khứ hay là Vô hữu duyên.

Hiểu không? Mà các vị nghĩ kỹ, mọi thứ trong vũ trụ có phải bị chi phối bởi bốn cái này không? Bốn cái này đủ để tạo ra vũ trụ không? Sao thấy dạ yếu vậy? Bây giờ mẹ có trước hay mình có trước? như vậy là mẹ với mình, mẹ là cái gì? Phải có mẹ trước mới có con là tiền sanh, phải không ta? Rồi, nhưng mà vì mình sẽ ra đời vào tháng 10 cho nên là hôm tháng 6 là ở nhà đã có bĩm, có tả rồi. Thì vậy lúc bây giờ đứa trẻ nó là hậu sanh duyên. Hiểu không ta? Rồi bà mẹ và đứa trẻ phải là...bà má bả rặn xong rồi tháng sau bà mẹ mới tới thì không được phải không ta? Là bà mẹ và đứa bé phải cùng một lúc. Xong chưa? Rồi bây giờ muốn có cái chỗ mà đặt cái nôi cho em bé thì sao ta? Phải dọn cái phòng cho trống, ba cái thứ mà tào lao bí đao là phải cho nó đi, mới có cái nôi cho em bé, chứ bây giờ em bé nó...mình chắt cái phòng riêng em bé như cái ổ chó đâu có được đúng không? mình hỏi vậy thôi chứ Việt Nam tôi cũng nghi lắm, cái phòng của em bé mình có cần gọn không? không, mà để cho bụi nó hít cho nó khỏe cái phổi đó chứ, thì mình dọn mình để cho nó bụi

đầy cho nó khỏe phổi, như vậy thì chỉ riêng cái vụ em bé thôi. Chỉ riêng em bé là mình đã thấy đủ bốn Duyên phải không?

Do mẹ có trước mới có bé. Rồi do bé sẽ có nên mới có bĩm tả và đồ dùng cho trẻ em. Rồi cái gì nữa? Bà mẹ và em bé phải cùng có mặt. Rồi cái thứ tư là cái phòng phải trống thì cái nôi em bé mới có chỗ. Mà đó là tôi chỉ ví dụ một chuyện và qua chuyện khác quý vị làm được không?

Bây giờ quý vị đi tắm, quý vị khi thay đồ thì có cần được cái Duyên nào? Khi thay đồ quý vị xài cái Duyên nào trong bốn cái này? Tiền sanh Duyên là cái gì? đi tắm nên là phải đi chuẩn bị quần áo trước là Tiền sanh Duyên. Còn hậu? vì sẽ có người tắm nên là lúc cất nhà phải làm nhà tắm. Mà lúc làm nó có ai tắm chưa? Nhưng mà tại sao phải làm? lý do có sau là sẽ có người tắm cho nên bên đây phải làm nhà tắm có đúng không ta? Hiểu hả? Rồi cái thứ hai vì có người tắm nên nhà tắm mới bị ướt, mình phải tắm trước nó mới ướt sau chứ, phải không ta? Và người tắm và nước tắm phải có mặt cùng lúc phải không? hay là vô mình kỳ cho đã rồi mình xả nước sau, xong chưa? Rồi bây giờ tới cái thứ tư, đồ cũ đi thì đồ mới nó mặc vô được chứ, chứ có bao giờ mình mặc chồng không? có chứ? Tức là mình đồ cũ mình để nguyên, cái mình chơi cái đồ mới vô được không? Như vậy thì ở đây phải là Duyên thứ tư không ta? Tức là muốn có đồ mới thì cái đồ cũ phải...sự vắng mặt của đồ cũ nó mới có lý do cho cái đồ mới nó mặt

Rồi trên bàn ăn cũng phải bốn cái này phải không ta? Tức là mình phải ăn hết cái chén này mình mới múc cái chén khác. Chứ bây giờ cái chén này chưa hết mà mình dọn chén khác lên tới lỗ mũi sao mà ăn phải không ta? đại khái như vậy, thì ngày mai mình mới học kỹ vụ này. Nhưng mà để tới nay tôi suy nghĩ lại có nên hay không? chứ tôi thấy cái tình hình này là càng dạy càng thêm tội, bây giờ tôi hỏi nè, các vị bằng cách nào các vị chứng minh các vị có đủ bốn duyên để ngày mai tôi dạy đây. Há? Có hiểu từ đó không? Có hiểu tôi nói không? Các vị phải chứng minh bằng cách nói nào để cho tôi biết rằng các vị hiểu bốn duyên mà cái cách quý vị nói nó có liên hệ đến cái chuyện ngày mai tôi dạy.

Đó thấy không nghĩ ra một cách nói thuyết phục, dùng bốn cái này mà thuyết phục được tôi ngày mai tôi dạy. Bây giờ tôi chỉ gợi ý thôi, rồi mình đi xuống mình nghĩ, cảm ơn nhiều, chứng tỏ mình hiểu bài và mình phải nói thuyết phục.

- Thứ nhất Tiền sanh Duyên vì những học trò giỏi, họ ngồi chờ Sư cho nên Sư phải tới đó là Tiền sanh Duyên xong chưa.

- Và chúng tôi nghĩ rằng Sư là thầy giỏi sẽ tới nên đám trò giỏi nó chờ. Dầu đó là câu nói dóc cũng phải nói. Hiểu không ta? Phải không ta?

- Vì cái đám trò giỏi đã nó đã ngồi sẵn cho nên Sư mới tới. Và vì ông thầy giỏi sẽ tới cho nên đám học trò giỏi đã ngồi sẵn. Xong chưa?

- Và lớp học sẽ diễn ra khi hai đũa giỏi gặp nhau. Xong chưa?

- Và đến giờ cơm thì hai đũa giỏi xa nhau. Hiểu hiểu có hiểu không ta? Tức là chứng tỏ ta hiểu bài mà phải thuyết phục.

Đây bài không hiểu và không thuyết phục. Thế là ngày mai Ly khứ Duyên mình xa nhau là vì không có Duyên với nhau.